

Posudek oponenta na bakalářskou práci Kristýny Bubnové

Změny ve vízové politice ČR po vstupu do schengenského prostoru

IMS FSV, léto 2012

Autorka si vybrala náročné právně-technické téma, které má výrazný dopad na politiku a na životy individuálních osob a jejich skupin. Zkoumá jednak normativní a institucionální úpravu vízové politiky EU, jednak její realizaci v ČR a ukazuje praxi (její pozitiva i náklady) pokud jde o dva vybrané státy – tedy vízovou politiku vůči Ukrajině a USA.

V úvodu se autorka hlásí k metodologii deskriptivně analytického přístupu, který jí umožňuje komplexní popis zkoumaného tématu a zodpovězení otázky, zda vstup ČR do Schengenu zlepšil nebo zkomplikoval podmínky pro získávání víz, a jak se změnilo postavení držitelů dlouhodobých pobytových víz v ČR. Práce vychází z odpovídající literatury a pramenů, jež poskytují především internetové stránky relevantních národních a evropských institucí.

První kapitola (deset stran) obsahuje podrobný přehled vízové politiky EU, jejích základních pravidel a instrumentů. Autorka tak uvádí svou práci do kontextu evropské politiky, dynamiky jejího vývoje zejména posledních deseti let a ukazuje na klady, ale také náklady společného postupu na úrovni EU.

Druhá a třetí kapitoly se pak věnují hlavní výzkumné otázce práce. Druhá kapitola ukazuje adaptaci české politiky na dynamiku vývoje vízové politiky EU. Neopomíná přitom multilaterální spolupráci v rámci Visegrádské skupiny ani fungování českého předsednictví EU v roce 2009 (právě v této oblasti dosáhla ČR jednoho z nemnoha hmatatelných a uznávaných úspěchů).

Dále podrobně popisuje přijetí Vízového kodexu, jeho charakter a důsledky jak pro nositele schengenských víz, tak pro jejich rodinné příslušníky. Ukazuje přitom na rozdíly v přístupu k občanům členských zemí EU, zemí bez vízové povinnosti a zemí na „černém seznamu“, tedy těm, které vízovou povinnost při cestě do zemí schengenského prostoru mají. Pečlivě přitom popisuje proceduru udělování víz, fungování jednotlivých instrumentů, např. Vízového informačního systému, problémy a výsledky přístupu k schengenskému informačnímu systému SIS II.

Třetí kapitola pak ukazuje praxi vízové politiky v Ukrajině a ve vztahu k USA. Ukazuje, že pro Ukrajinu, která měla preferenční bezvízový režim do roku 1999, znamená integrace ČR do EU a schengenského prostoru zavedení víz a růst administrativních i finančních překážek. Tento fakt se do určité míry vyrovnává postupným zdokonalováním a transparentností procesu udělování víz a tím, že schengenské vízum platí pro celý schengenský prostor. Ve vztazích s USA ke zhoršení postavení amerických občanů nedošlo, větší transparentnost a informační/institucionální propojenost má ovšem jiné efekty, např. že řada občanů USA v ČR pobývala bez víza.

Závěr práce shrnuje uvedené poznatky a poukazuje na potřebu prohlubování spolupráce členských zemí schengenského prostoru a rozvíjení spolupráci zejména se zeměmi třetího světa.

Práce je zpracována velmi pečlivě, je dostatečně opřena o dokumenty i odbornou literaturu. Má logickou strukturu a je psána dobrým jazykem téměř bez chyb.

Navrhuje se přijmout práci k obhajobě a ohodnotit ji známkou výborná.

Ústav mezinárodních vztahů, Praha